

فناوری و پرستاری (۱)

فن آوری در آموزش و پرورش پرستاری

مؤلفین (به ترتیب حروف الفبا)

امیر موسی رضایی

دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

طاهره مؤمنی قلعه قاسمی

دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

همایون ناجی اصفهانی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

سرشناسه	موسی رضایی، امیر، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	فن آوری و پرستاری : فن آوری در آموزش و پژوهش پرستاری / مولفین (به ترتیب حروف الفبا) امیرموسی رضایی، طاهره مومنی قلعه قاسمی، همایون ناجی اصفهانی.
مشخصات نشر	اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	ج۲: مصور.
شابک	دوره: ۸-۴۱۷-۴۱۹-۵۲۴-۹۶۴-۹۷۸ ج. ۱: ۰-۴۳۹-۵۲۴-۹۶۴-۹۷۸ ج. ۲: ۲-۴۱۹-۵۲۴-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا:
یادداشت	ج. ۱ (چاپ اول: ۱۳۹۱) (فیبیا).
عنوان دیگر	فن آوری در آموزش و پژوهش پرستاری.
موضوع	پرستاری -- تکنولوژی اطلاعات
موضوع	پرستاری -- منابع شبکه کامپیوتری
شناسه افزوده	مومنی، طاهره، ۱۳۶۳
شناسه افزوده	ناجی، همایون، ۱۳۳۷ -
شناسه افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان
رده بندی کنگره	۱۳۹۱: ۹ / ۶ / ۵ / RT50
رده بندی دیویی	۰۲۵ / ۰۶۶۱۰۷۳:
شماره کتابشناسی ملی	۲۸۲۴۵۹۱:

نام کتاب: فن آوری و پرستاری (جلد ۱)

فن آوری در آموزش و پژوهش پرستاری

نویسندگان: امیر موسی رضایی، طاهره مومنی قلعه قاسمی، همایون ناجی اصفهانی

ناشر: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

شابک: ۰-۴۳۹-۵۲۴-۹۶۴-۹۷۸

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۱

تعداد صفحات: ۲۵۶

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

آدرس: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان - ص.ب. ۳۱۹-۸۱۷۴۵

<http://publication.mui.ac.ir>

دورنما: ۰۳۱۱-۶۶۸۷۸۹۸

تلفن فروشگاه: ۰۳۱۱-۶۶۸۳۴۰۵

مقدمه مؤلفین

منت حضرت رب العالمین راست، جل و علا، که تمسک به نام کریمش تربیت است و سرپیچی از این راه، آغاز ضلال؛ سلام عالمیان بر پیامبر رحمت، که آغاز و انجام رسالتش تربیت انسان بود و در این مسیر تا مرز ندای «ما انزلنا علیک القرآن لتشقی» (طه: ۲) همت گمارد؛ و درود بر امامان پاک، این مربیان واقعی بشر که با کلام و رفتاری الهی، طرحی جامع برای انسان سرگردان ترسیم کردند. علوم پزشکی عرصه پهناوری است که روزبه‌روز در حال گسترش بوده و مملو از نادانسته‌های بسیار است و هر روز گوشه‌ای از این عرصه پهناور شناسایی و به اهل علم عرضه می‌شود. این امر جز در سایه کنکاش و جستجوی تلاشگرانه و پژوهشگرانه مقدور نبوده و نیست. راه دستیابی به نادانسته‌های علوم پزشکی راهی دشوار و نیازمند صبر و تحمل مشقات فراوان است؛ لذا برای هموار نمودن این راه پر پیچ و خم، شناخت دشواری‌های آن لازم است.

فن‌آوری اطلاعات و مزایای آن در نظام سلامت و علوم پزشکی موضوعی است که همواره مدنظر پژوهشگران علوم پزشکی بوده، تا با بکارگیری آن از دنیای نادانسته‌ها به دنیای نور و روشنائی راه یابند. در واقع در جهان امروز یکی از معیارهای پیشرفت در کشورهای مختلف، جایگاه فن‌آوری اطلاعات در آن جوامع است. علی‌رغم پیشرفت‌های قابل توجه در این حوزه علی‌الخصوص پس از انقلاب شکوهمند اسلامی، متأسفانه هنوز فاصله و جایگاه کشور عزیزمان با کشورهای پیشرفته جهان، قابل تأمل و محسوس می‌باشد، بدین جهت لازم است که در تمام رشته‌های دانشگاهی با همتی مضاعف در این زمینه به شکلی مبسوط پرداخته شود.

هر چند استفاده از فن‌آوری در پرستاری و دیگر حرف علوم پزشکی و پیراپزشکی مربوط به زمان‌های قدیم می‌باشد، لیکن چند دهه اخیر شاهد رشد پلکانی این علم در شاخه‌های متنوع علوم پزشکی بوده و در حال حاضر فن‌آوری اطلاعات و فن‌آوری با شتابی خیره‌کننده در حال پیشرفت بوده و کمک به پیشرفت و بهبود خدمات پزشکی می‌نماید. امروزه با تغییر در سیستم‌های مراقبت بهداشتی، تحولات گسترده‌ای در سیستم مدیریت اطلاعات ایجاد شده است. به موازات این پیشرفت‌ها در عرصه بالین، با بکارگیری فن‌آوری رایانه‌ای سازماندهی داده‌ها، تحولات چشمگیری نیز در عرصه مدیریت اطلاعات در مراکز بهداشتی و درمانی ایجاد شده و مواردی همچون ابداع اینترنت، استفاده آسان از وب، به صورت دموکراسی در آوردن دسترسی به دانش و وجود دانشگاه‌های مجازی از این جمله‌اند.

گزارش‌های متعدد حاکی از آن است که فن‌آوری اطلاعات موجب ایجاد تغییراتی اساسی در فرآیند

یادگیری شده است. ابداع روش‌های جدید آموزشی، بهره‌گیری از رایانه در کلاس‌های درس، بهره‌گیری از نرم‌افزارهای آموزشی و چندرسانه‌ای، بهره‌گیری از اینترنت و پست الکترونیکی، گسترش شبکه‌های آموزشی، ظهور آموزش و یادگیری الکترونیکی و... از پیامدهای نوین به کارگیری فن آوری اطلاعات و ارتباطات در محیطه آموزش علوم پزشکی بوده است. کاربرد گسترده فن آوری‌های اطلاعات و ارتباطات در زندگی اجتماعی بشر به شکل‌گیری جوامع اطلاعات منجر گشته که در آن تأکید اصلی بر روی سیستم‌های کامپیوتری و شبکه‌های اطلاعاتی است.

با پیشرفت سریع علوم و فنون، انتشار منابع علمی به طور قابل ملاحظه‌ای رو به افزایش گذاشته و هر روز شاهد تولید اطلاعات بیشتری در همه زمینه‌های علوم پزشکی و پیراپزشکی به شکل چاپی و الکترونیکی هستیم. از سوی دیگر، توسعه و پیشرفت هر کشوری در زمینه‌های علمی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی به استفاده صحیح از اطلاعات جدیدتر وابسته است، هر چند که اینترنت و وبسایت‌های معتبری مانند وبسایت‌های سازمان‌های دولتی و آموزشی وجود دارد، اما پژوهشگرانی که مطالعات خود را از طریق یک جستجوی صحیح مبتنی بر شیوه‌های علمی، در بانک‌های اطلاعاتی مرتبط انجام می‌دهند معمولاً پژوهش‌های خود را با کیفیت بهتری به انجام می‌رسانند.

متأسفانه، بسیاری از کاربران از وجود چنین بانک‌های اطلاعاتی و تفاوت آن‌ها با محیط عمومی اینترنت اطلاع چندانی ندارند. از این‌رو، تصور می‌کند که محیط عمومی اینترنت برای جستجوی اطلاعات مربوط به پژوهش آنان کاملاً مناسب می‌باشد. در واقع علی‌رغم آنکه امروزه اینترنت منبع مهمی برای دستیابی به مقادیر عظیمی از اطلاعات در زمینه‌های موضوعی مختلف پزشکی و پیراپزشکی محسوب شده و وبسایت‌های بی‌شماری در سراسر اینترنت وجود دارد که هر یک، علاقمندان و کاربران خاص خود را داراست اما باید توجه داشت که همه این اطلاعات تنها به دلیل قابلیت دسترسی آسان و سریع از طریق اینترنت، معتبر و قابل استفاده نمی‌باشند. متأسفانه این موضوع در زمینه وبسایت‌های پزشکی و پیراپزشکی به شکل پررنگی ساری و جاریست.

به این ترتیب نویسندگان این کتاب بر آن شدند تا با توجه به تجربه شخصی و ملموس خود از وجود چنین چالش‌هایی در میان فراگیران علوم پزشکی، همچنین با توجه به فراگیر بودن این چالش‌ها و محدودیت در دسترسی به مطالب این حوزه به شکلی هماهنگ و جامع، با نگارش کتاب حاضر، کمکیار دانشجویان، اساتید و پژوهندگان کثیر در این مقوله باشند. آنچه پیش روی شماست، مباحثی درباره فن آوری اطلاعات در علوم پزشکی، مفاهیم، جایگاه و ضرورت بهره‌گیری از آن در علوم پزشکی، آموزش از راه دور و روابط متقابل آن با یادگیری در علوم پزشکی به همراه تفصیلی از تعاریف، مفاهیم، جایگاه، انواع، کاربردها، مزایا، محدودیت‌ها، چالش‌های آموزش از راه دور و آموزش

الکترونیکی در کنار چندین مقوله مربوط مهم دیگر در این حوزه؛ شبیه‌سازی، کارکردهای رایانه و اینترنت در حوزه علوم پزشکی است. همچنین در فصل آخر کتاب حاضر، سعی شده تا مجموعه‌ای جامع و کم‌نظیر از مهم‌ترین بانک‌های اطلاعاتی علوم پزشکی جهان، بانک‌های اطلاعاتی در تحقیقات پرستاری، معرفی تعدادی از بانک‌های اطلاعاتی الکترونیک داخلی، آشنایی با موتورهای جستجو و برنامه‌های گردآورنده و انواع آن، مجلات الکترونیکی پزشکی و معرفی سایت‌های معتبر در آموزش و تحقیقات پرستاری به خوانندگان محترم عرضه گردد.

وجود تصاویر و اشکال متعدد و جذاب از صفحات وب‌سایت‌ها برای بخاطر سپردن ساده‌تر و افزایش انگیزه جهت مطالعه کتاب، این کتاب را به یک منبع کاربردی جهت استفاده دانشجویان، فارغ التحصیلان و سایر فراگیران در حوزه علوم پزشکی، پیراپزشکی و حتی سایر فراگیران در دیگر حوزه‌ها، تبدیل نموده است.

مباحث موجود در این کتاب به تفکیک مطالب ارائه شده در فصول، در دوره دستیاری پزشکی (رزیدنتی)، با عنوان «آشنایی با سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی» و در مقطع کارشناسی پرستاری و اتاق عمل و دکتری پرستاری، تحت عنوان واحد درسی «فن‌آوری اطلاعات در پرستاری» ارائه شده است. همچنین بسیاری از مطالب ارائه شده در کتاب حاضر با مطالب موجود در رئوس مطالب مقطع کارشناسی ارشد مامایی با عنوان واحد درسی «سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی» و «واحد درسی کاربرد کامپیوتر در علوم پزشکی» همخوانی داشته و بر آن منطبق می‌باشد و قابل استفاده برای این گروه از دانشجویان و پژوهشگران نیز می‌باشد. لازم به ذکر است مباحث مربوط به فصل فن‌آوری در آموزش پرستاری (فصل دوم) نظیر آموزش از راه دور، آموزش و یادگیری الکترونیکی، شبیه‌سازی و... از جمله موارد همسو با رئوس مطالب موجود در واحد درسی روش‌ها و فنون تدریس دانشجویان واحد تحصیلات تکمیلی بسیاری از رشته‌ها منجمله کارشناسی ارشد پرستاری، همینطور دوره دکتری پرستاری (واحد درسی فن‌آوری اطلاعات در پرستاری) می‌باشد. به این ترتیب از دیگر نقاط قوت و درخشان این کتاب، همه‌گیر بودن آن برای تعداد کثیری از فراگیران و پژوهندگان دانشگاهی منطبق بر سرفصل مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت بهداشت بوده و بی‌تردید برای دانشجویان رشته‌های متعدد دانشگاه‌های علوم پزشکی کارآمد و راهگشا خواهد بود.

مؤلفین معتقدند گرچه سهم عمده‌ای از پیشرفت‌ها و توفیقات در این مقوله به پشتیبانی‌های ستادی و اقتصادی مسئولین در زمینه‌های توسعه زیرساخت‌ها، فراهم کردن بسترهای لازم جهت اشاعه تولیدات سخت افزاری و نرم افزاری مربوط می‌باشد، لیکن کسب دانش و آشنایی با مفاهیم، اصول و کارکردهای این حوزه، قدمی بنیادین می‌باشد.

بدیهی است کتاب حاضر، حاصل یک کار پویای گروهی بوده و با وجود صرف وقت، نکته سنجی و تلاش مضاعف مؤلفان، خالی از نقصان و اشکال نخواهد بود، لیکن قدمی است هرچند کوتاه در راه کمک به پژوهشگران و مشتاقان پویندگی. در اینجا بر خود لازم می‌دانیم متواضعانه برای اصلاح و تذکرات حکیمانه دست نیاز به سوی اساتید، پیشکسوتان و دانش‌پژوهانی که این کتاب را مطالعه می‌نمایند، دراز کرده و استدعا نماییم که ما را از راهنمایی‌های گرانقدر خود محروم ننمایند. امید است با عنایات خاصه خداوند متعال این اثر در ایجاد انگیزه به دانش‌پژوهان عزیز، گامی هرچند کوچک، لیکن قابل قبول را برداشته و بتواند پاسخگوی بخشی از نیازهای فراگیران و دانش‌پژوهان عزیز باشد.

در خاتمه وظیفه خود می‌دانیم که سیاس قلبی‌مان را از حوزه محترم معاونت تحقیقات و فن‌آوری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و معاونت محترم اجرائی و مدیریت محترم انتشارات آن دانشگاه که از هر نظر مشوق این حرکت بودند ابراز داشته، توفیقات روزافزون این عزیزان را از خداوند متعال مسئلت نماییم. همچنین سیاس بی‌دریغ خود را به تمامی کسانی که پیوسته با تقاضاها و راهنمایی‌های خود ما را در پیمودن این مسیر پر مشقت، دلگرم نموده‌اند، تقدیم می‌نماییم.

و من الله توفیق

شورای مؤلفین

فهرست مطالب

شماره صفحه

V	مقدمه مؤلفین
XVIII	علامت‌های اختصاری
XIX	بیشگفتار
XXI	منابع
۱	فصل اول: فن آوری اطلاعات و ارتباطات
۳	تعاریف مفهوم فن آوری
۵	تعاریف مفهوم اطلاعات
۶	تعاریف مفهوم فن آوری اطلاعات
۷	جایگاه فن آوری اطلاعات
۹	فن آوری اطلاعات و مزایای آن در نظام سلامت
۱۲	ارتباطات
۱۲	◀ اهمیت ارتباطات
۱۴	فن آوری اطلاعات و ارتباطات
۱۷	◀ ضرورت بهره‌گیری از فن آوری اطلاعات و ارتباطات
۱۸	◀ ارتباط فن آوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) با فن آوری اطلاعات (IT)
۲۱	منابع فصل اول
۲۳	فصل دوم: فن آوری در آموزش پرستاری
۲۵	فن آوری در آموزش
۲۸	تأثیر فن آوری اطلاعات بر دانشگاه‌ها
۲۹	آموزش از راه دور
۲۹	◀ آموزش از راه دور در گذر زمان
۳۴	◀ تأثیرات فن آوری بر آموزش از راه دور
۳۶	◀ تاثیر آموزش الکترونیکی بر آموزش سنتی
۳۶	◀ جمعیت هدف آموزش از راه دور

۳۷. راهکارهای ارتقای یادگیری فراگیران.....
۳۸. مزایای آموزش از راه دور.....
۴۰. معایب آموزش از راه دور.....
۴۱. ارزشیابی در آموزش از راه دور.....
۴۱. رابطه آموزش از راه دور و یادگیری الکترونیکی.....
- آموزش و یادگیری الکترونیکی.....
- ۴۳.....
۴۸. مثال‌هایی از یادگیری الکترونیکی.....
۴۸. یادگیری الکترونیکی در مقایسه با یادگیری سنتی.....
۴۹. چالش‌های یادگیری الکترونیکی.....
۵۰. تقسیم‌بندی یادگیری الکترونیکی.....
۵۲. چگونگی بهره‌گیری دانشگاه‌ها از فن‌آوری آموزش الکترونیکی.....
۵۲. بهره‌گیری توأم با برنامه.....
۵۲. بهره‌رژاژ شتاب‌زدگی.....
۵۳. شناسایی مزایا و محدودیت‌های آموزش‌ها و یادگیری الکترونیکی.....
۵۴. متقاعدسازی و توانمندسازی اعضای هیأت علمی.....
- آموزش پزشکی و یادگیری الکترونیکی.....
۵۷. آموزش از راه دور یا آموزش الکترونیکی در پرستاری.....
۶۳. یادگیری الکترونیکی سریع.....
۶۵. مزایا و معایب یادگیری الکترونیکی سریع.....
۶۷. شاکله‌های آموزش بر خط.....
۶۹. اجزای آموزش بر خط.....
- شبهه‌سازی.....
- ۷۱.....
- تعاریف.....
- ۷۳.....
۷۴. سیمولیشن به عنوان استراتژی یادگیری و ارزیابی.....
۷۵. گام‌های اصلی عملی در شبهه‌سازی.....
۷۶. انواع شبهه‌سازی‌ها.....
۷۸. کاربردهای شبهه‌سازی.....
۷۹. اهداف و مقاصد شبهه‌سازی.....
۷۹. فواید استفاده از شبهه‌سازی در آموزش.....

۸۰	کاربرد شبیه‌سازی در آموزش پرستاری.....	◀
۸۲	معایب و چالش‌ها.....	◀
۸۳	نقاط قوت و ضعف به تفکیک انواع شبیه‌سازی.....	◀
۸۵	پی ام پی.....	◀
۸۶	رایانه.....	
۸۷	تکامل فن آوری رایانه ای.....	◀
۹۲	کاربرد کامپیوتر در آموزش پرستاری.....	◀
۹۲	انواع افزارهای آموزشی.....	◀
۹۳	مزایا و معایب استفاده از کامپیوتر و افزارهای آموزشی در آموزش.....	◀
۹۵	اینترنت.....	
۹۹	منابع فصل دوم.....	
۱۰۵	فصل سوم: فن آوری در پژوهش پرستاری	
۱۰۷	پیشگفتار.....	
۱۰۷	بانک‌های اطلاعاتی در تحقیقات پرستاری.....	
۱۰۹	بانک اطلاعاتی PUBMED.....	◀
۱۱۶	بانک اطلاعاتی EMBase.....	◀
۱۲۲	بانک اطلاعاتی Science Direct.....	◀
۱۲۳	بانک اطلاعاتی BIOSIS.....	◀
۱۲۳	بانک اطلاعاتی Life Science Collection.....	◀
۱۲۳	بانک اطلاعاتی CINAHL.....	◀
۱۲۵	بانک اطلاعاتی Academic Search.....	◀
۱۲۵	بانک اطلاعاتی Biomedical Reference Collection.....	◀
۱۲۶	بانک اطلاعاتی Expanded Academic Index.....	◀
۱۲۶	بانک اطلاعاتی Health Source/ Nursing Academy.....	◀
۱۲۷	بانک اطلاعاتی Meditext.....	◀
۱۲۷	بانک اطلاعاتی Blackwell Synergy.....	◀
۱۲۷	بانک اطلاعاتی Best Evidence.....	◀
۱۲۸	بانک اطلاعاتی Cochrane Library.....	◀

۱۳۰	بانک اطلاعاتی IPA	◀
۱۳۱	بانک اطلاعاتی FSTA	◀
۱۳۲	بانک اطلاعاتی اسکوپوس Scopus	◀
۱۳۳	معرفی تعدادی از بانک‌های اطلاعاتی الکترونیک داخلی	
۱۳۴	مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران	◀
۱۴۰	پایگاه‌های اطلاعاتی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران	◀
۱۴۱	مرکز تحقیقات رایانه‌های علوم اسلامی (نور)	◀
۱۴۱	شبکه اطلاع‌رسانی بهداشتی و زیست پزشکی (HBI)	◀
۱۴۲	مرکز آمار ایران	◀
۱۴۳	شبکه اطلاع‌رسانی روزنت (Rose-net)	◀
۱۴۵	پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID)	◀
۱۴۸	بانک اطلاعاتی Iran Medex	◀
۱۴۹	بانک اطلاعات نشریات کشور	◀
۱۵۱	سایر منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی بی‌سته	◀
۱۵۱	موتورهای جستجو و برنامه‌های گردآورنده	
۱۵۲	معماری موتورهای جستجو	
۱۵۴	انواع موتورهای جستجو	
۱۵۵	موتورهای جستجوی عمومی	◀
۱۵۵	موتور جستجوگر Yahoo	☞
۱۵۷	موتور جستجوگر Google	☞
۱۵۸	موتور جستجوگر Excite	☞
۱۵۹	موتور جستجوگر Altavista	☞
۱۶۱	موتور جستجوگر Lycos	☞
۱۶۲	موتور جستجوگر Infoseek	☞
۱۶۲	موتور جستجوگر MSN Search	☞
۱۶۳	موتور جستجوگر HotBot	☞
۱۶۳	موتور جستجوگر Fast Search	☞
۱۶۴	موتورهای جستجوی تخصصی	◀
۱۶۵	Ovid	☞

۱۶۷.....	ProQuest	☞
۱۶۸.....	SUMSearch	☞
۱۶۹.....	Infomine	☞
۱۶۹.....	ابرموتورهای جستجو	◀
۱۷۰.....	Metacrawler ابرموتور جستجوگر	☞
۱۷۰.....	رابطه‌های جستجوی متحد شده	◀
۱۷۱.....	مجلات الکترونیکی پزشکی	☞
۱۷۱.....	Elsevier مجموعه مجلات الکترونیکی نشر	◀
۱۷۳.....	Springer مجموعه مجلات الکترونیکی ناشر	◀
۱۷۵.....	Free Medical Journals رایگان مجموعه مجلات الکترونیکی	◀
۱۷۶.....	DOAJ مجموعه مجلات الکترونیکی	◀
۱۷۸.....	معرفی سایت‌های معتبر در آموزش و تحقیقات پرستاری	☞
۱۷۸.....	معرفی سایت‌های معتبر آموزشی	◀
۱۸۸.....	معرفی سایت‌های معتبر پژوهشی	◀
۲۲۴.....	منابع فصل ۳	☞
۲۲۵.....	نمایه	☞

WWW.KOOPAN.COM